

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 135/2016-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. marca 2016 predbežne prerokoval sťažnosť Lesoochranárskeho zoskupenia VLK, občianske združenie, Tulčík 310, zastúpeného advokátkou JUDr. Ivetou Rajtákovou, Štúrova 20, Košice, pre namietané porušenie základného práva podľa čl. 44 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj práva podľa čl. 9 ods. 3 Dohovoru o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia (Aarhuský dohovor) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7 Sžo 61/2014 z 24. septembra 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Lesoochranárskeho zoskupenia VLK, občianske združenie, o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. januára 2016 telefaxom doručená sťažnosť Lesoochranárskeho združenia VLK, občianske združenie (ďalej len „sťažovateľ“), ktorá bola doplnená predložením originálu 5. januára 2016, pre

namietané porušenie základného práva podľa čl. 44 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj práva podľa čl. 9 ods. 3 Dohovoru o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia (Aarhuský dohovor; ďalej len „Aarhuský dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 7 Sžo 61/2014 z 24. septembra 2015 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“).

Ako zo sťažnosti vyplýva, Krajskému úradu životného prostredia [REDAKOVANÉ], odboru ochrany prírody a krajiny (ďalej len „krajský úrad“) bola doručená žiadosť Podielníckeho družstva [REDAKOVANÉ] o povolenie výnimky zo zákazov ustanovených v § 2 ods. 3 písm. h), k) a m) vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 234/2006 Z. z., ktorou sa vyhlasuje Chránené vtáacie územie Sysľovské polia, na aplikovanie pesticídov na dreviny rastúce mimo lesa, aplikovanie herbicídov a vstupovanie osôb a strojov na polia s kultúrou ozimnej pšenice (ďalej len „výnimka“).

Sťažovateľ podaním oznámil svoju účasť v predmetnom konaní.

Krajský úrad rozhodnutím sp. zn. ZPO/2012/203-KTP z 2. apríla 2012 (ďalej len „rozhodnutie krajského úradu“) výnimku povolil a v podmienkach rozhodnutia uviedol, že výnimka sa udeľuje na obdobie do 31. decembra 2012.

Proti rozhodnutiu krajského úradu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodlo Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) rozhodnutím sp. zn. 5620/2012-2.2 z 28. mája 2012 (ďalej len „rozhodnutie ministerstva“) tak, že zmenilo rozhodnutie krajského úradu v jeho výrokovej časti. Zmena sa týkala časových podmienok realizácie povolenej výnimky, ako aj spôsobu aplikácie chemických látok. Ostatné časti napadnutého rozhodnutia vrátane doby platnosti výnimky zostali nezmenené.

Sťažovateľ podal na Krajskom súde v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) žalobu, ktorou sa domáhal zrušenia rozhodnutia ministerstva, ako aj prvostupňového rozhodnutia.

Krajský súd rozsudkom sp. zn. 5 S 258/2012 z 8. apríla 2014 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) žalobu sťažovateľa zamietol z viacerých dôvodov. Krajský súd sa po preskúmaní rozhodnutia ministerstva stotožnil len čiastočne s námietskou nedostatočnej preskúmateľnosti rozhodnutia, a to v kontexte prípadných negatívnych následkov použitia prípravkov na dané chránené územie. Nestotožnil sa však s názorom, že predmetné rozhodnutie je nepreskúmateľné celkom. Bol toho názoru, že k odvolacím námietkam sťažovateľa ministerstvo zaujalo síce stručné, ale dostatočne konkrétne stanovisko opierajúce sa i o príslušnú zákonnú úpravu. Nesúhlasil ani s tým, že by predmetné rozhodnutie vychádzalo z nedostatočne zisteného skutkového stavu. Považoval za postačujúce, že správne orgány vo veci konajúce si pred vydaním rozhodnutia zadovážili odborné stanovisko, ktoré bolo rozhodujúce a tvorilo podklad pre vydanie tak prvostupňového, ako aj pozmeňujúceho druhostupňového rozhodnutia. Krajský súd konštatoval, že pokiaľ sťažovateľ namietal nesprávne právne posúdenie veci, treba sa stotožniť s názorom ministerstva, že túto námietku k žalobe bližšie sťažovateľ nezdôvodnil. Z uvedených dôvodov krajský súd s poukázaním aj na novú právnu skutočnosť, a to uplynutie platnosti rozhodnutia o povolenie výnimky dňom 31. december 2012, žalobu podľa § 250j ods. 1 z. č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“) sťažovateľa zamietol, pretože prípadné zrušenie rozhodnutia by v danom prípade sťažovateľovi nemohlo priniesť žiadne priaznivejšie výsledky v konaní s poukázaním na to, že správne konanie z dôvodu uplynutia platnosti rozhodnutia by bolo potrebné zastaviť.

Podľa názoru sťažovateľa *«[k]rajský súd v Bratislave zamietol žalobu žalobcu (sťažovateľa, pozn.), pričom z odôvodnenia jeho rozhodnutia vyplýva, že napriek tomu, že sa čiastočne stotožnil s námietskou nedostatočnej preskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia žalovaného, v kontexte negatívnych dôsledkov použitých chemických prípravkov na chránené územie, rozhodujúcou pre rozhodnutie súdu bola skutočnosť, že dňa 31. 12. 2012 uplynula lehota platnosti výnimky.*

Krajský súd skonštatoval, že žalobu považoval za potrebné zamietnuť, pretože prípadné zrušenie rozhodnutia by nemohlo priniesť žalobcovi (sťažovateľovi) žiadne priaznivejšie výsledky v konaní „s dôrazom, že správne rozhodnutie s dôvodu uplynutia platnosti rozhodnutia by bolo potrebné zastaviť“».

Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ odvolanie. V odvolaní namietal okrem vecnej nesprávnosti rozsudku krajského súdu aj jeho záver, že „napriek tomu, že sa čiastočne stotožnil s jeho žalobnými námietkami o nepreskúmateľnosti rozhodnutia, jeho žalobu zamietol z dôvodu uplynutia doby platnosti výnimky“.

Najvyšší súd napadnutým rozhodnutím rozsudok krajského súdu potvrdil. V potvrdzujúcom rozsudku sa stotožnil s názorom krajského súdu, že žalobca nepreukázal ukrátenie na svojich právach, že výnimka, ktorá bola sťažovateľovi udelená, bola udelená len na dobu určitú, a priklonil sa k názoru, podľa ktorého „keďže uplynutím doby rozhodnutie na povolenie predmetnej výnimky stratilo platnosť, čím dôvod na konanie odpadol, keďže rozhodnutie orgánu ochrany prírody podľa § 80 ods. 9 písm. a/ zákona o ochrane prírody správneho orgánu by nemal predmet konania, ktorým bola samotná výnimka, a preto ak takáto výnimka neexistuje, keďže jej platnosť zanikla, potom súčasne odpadol aj predmet správneho konania“.

Podstatou argumentácie sťažovateľa obsiahnutej v celom kontexte ústavnej sťažnosti je tvrdenie, že „sťažovateľovi bolo najvyšším súdom odopreté preskúmanie jeho odvolania voči zamietavému rozsudku prvostupňového súdu, práve pre uplynutie doby platnosti výnimky“.

Podľa názoru sťažovateľa obsah napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu nereflektuje platnú právnu úpravu, pretože sťažovateľ podal žalobu proti právoplatnému rozhodnutiu správneho orgánu, ktoré bolo pôvodne spôsobilým predmetom súdneho prieskumu a „túto vlastnosť správne rozhodnutie nemôže v priebehu konania stratiť a stať sa zo spôsobilého nespôsobilým predmetom súdneho prieskumu.“

Sťažovateľ s poukázaním na ustanovenia § 248, § 250d ods. 3 a § 250i ods. 1 OSP a tiež s poukázaním na rozsudky najvyššieho súdu sp. zn. 1 Sžp 3/2011 z 17. apríla 2012 a sp. zn. 1 Sžp 6/2013 z 24. septembra 2013 a sp. zn. 1 Sžp 13/2013 z 13. mája 2014 predkladá ústavnému súdu podľa svojho presvedčenia jediný možný spravodlivý výklad zákona, z ktorého vyvodzuje, že v sťažnosti namietané porušenie označených práv bolo spôsobené zamietnutím žaloby z dôvodu uplynutia času, na ktorý bola výnimka udelená. Tým sťažovateľ dochádza k záveru, že *„pokiaľ najvyšší súd potvrdil rozhodnutia krajského súdu o zamietnutí žaloby bez toho, aby ju vecne preskúmal, a aby vecne preskúmal jeho odvolanie odňal tým sťažovateľovi možnosť konať pred súdom...“*.

Odkazujúc na už uvedenú argumentáciu sa sťažovateľ rozhodnutím najvyššieho súdu cíti byť ukrátený aj na ďalších právach, *„keďže najvyšší súd mu odoprel právo ktoré mu vyplýva z čl. 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru a urobil ho abstraktným a imaginárnym bez možnosti reálne sa domôcť preskúmania nezákonného rozhodnutia správneho orgánu“*.

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie vydal tento nález:

- „Právo sťažovateľa Lesoochranárskeho zoskupenia VLK*
- domáhať sa zákonným postupom svojho práva pred súdom Slovenskej republiky zakotvené v článku 46 ods. 1 Ústavy SR,*
 - na priaznivé životné prostredie podľa čl. 44 ods. 1 Ústavy SR,*
 - domáhať sa na súde preskúmania zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy ukracujúceho ho na jeho právach zakotveného v čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky,*
 - napadnúť v správnom a súdnom konaní úkony a opomenutia orgánov verejnej moci, ktoré sú v rozpore s vnútroštátnym právom v oblasti životného prostredia podľa čl. 9 ods. 3 Dohovoru o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia,*
 - na spravodlivé súdne konanie zakotvené v článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd,*
- bolo rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Sžo/61/2014 zo dňa 24. 9. 2015 a postupom, ktorý mu predchádzal, porušené.*

Ústavný súd Slovenskej republiky zakazuje Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky pokračovať v porušovaní namietaných práv sťažovateľa.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Sžo/61/2014 zo dňa 24. 9. 2015 a vracia vec Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

Odporca je povinný nahradiť sťažovateľovi všetky trovy tohto konania.“

Sťažovateľ súčasne podáva návrh na prerušenie konania, a to s poukázaním na skutočnosť, že najvyšší súd uznesením sp. zn. 4 Sžp 4/2013 zo 14. apríla 2015 prerušil konanie v obdobnej veci a predložil Súdnemu dvoru Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) prejudiciálnu otázku (čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie) týkajúcu sa možnosti meritórne nepreskúmať na základe žaloby sťažovateľa rozhodnutie orgánov ochrany prírody na základe uplynutia času.

Podľa sťažovateľa je „*nesporné, že v prejudiciálnom konaní C-243/15 pred Súdnym dvorom Európskej únie sa rieši otázka, týkajúca sa výkladu zmlúv a aktov orgánov Európskej únie, ktorá úzko súvisí s podstatou podávanej sťažnosti. Uvedená otázka spočíva v tom, či je možné odoprieť mimovládnej organizácii, zaoberajúcej sa otázkami životného prostredia, právo na prieskum rozhodnutia, ktoré napadla na súde s poukázaním na to, že čas, počas ktorého sa mala vykonať činnosť, na ktorú napadnuté rozhodnutie orgánu ochrany prírody udelilo výnimku, či súhlas, v čase súdneho prieskumu už uplynul.*“

II.

V zmysle ustanovenia čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 44 ods. 1 ústavy každý má právo na priaznivé životné prostredie.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom

zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru, navyše bez toho, aby boli dotknuté procesy skúmania uvedené v odsekoch 1 a 2, každá strana zabezpečí, ak sú splnené podmienky uvedené v jej národnom práve, ak sú nejaké, aby členovia verejnosti mali prístup k správne alebo súdne konaniu umožňujúcemu napadnutie konaní a opomenutí právnických a fyzických osôb a verejných inštitúcií, ktoré sú v rozpore s jej národným právom v oblasti životného prostredia.

Predmetom sťažnosti je namietané porušenie označených práv, ku ktorému malo dôjsť potvrdením rozhodnutia krajského súdu napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu, pričom sťažovateľ sa nestotožňuje s výkladom a aplikáciou jednoduchého práva na posudzovanú vec.

K návrhu na prerušenie konania

Prejudiciálna otázka, ktorú najvyšší súd predložil Súdnemu dvoru a ktorá je tam vedená pod sp. zn. C-243/15, znie: *„Je možné právo na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivý proces, ktoré je zakotvené v článku 47 Charty základných práv Európskej únie, v prípade tvrdeného porušenia práva na vysokú úroveň ochrany životného prostredia vykonaného predovšetkým pre podmienky Európskej únie Smernicou Rady č. 92/43/EHS z 21. 5. 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín, t. j. najmä napomáhať hľadaniu stanoviska v spojení s verejnosťou k projektu, ktorý môže pravdepodobne významne ovplyvniť osobitne chránené územia sústredené pod európsku ekologickú sústavu s názvom NATURA 2000, a právo, ktorého uplatnenia sa v zmysle čl. 9 Dohovoru o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia a v medziach naznačených prostredníctvom rozsudku Súdného dvora Európskej únie spisová značka C-240/09 zo dňa 8. 3. 2011 domáha žalobca ako nezisková organizácia založená na ochranu životného prostredia na vnútroštátnej úrovni, spravodlivo naplniť aj takým postupom vnútroštátneho*

súdu, ktorý zastaví súdny prieskum v spore o preskúmanie rozhodnutia o nepriznaní postavenia účastníka v správnom konaní o vydanie súhlasu, ako je tomu vo veci samej, a odkáže ho na podanie žaloby ako opomenutého účastníka v uvedenom správnom konaní?“

Ako jednoznačne z formulácie otázky vyplýva, týka sa prípadov v zásade nadväzujúcich na starší rozsudok Súdneho dvora sp. zn. C-240/09 z 8. marca 2011, dôsledkom ktorého bol sťažovateľ ako nezisková organizácia založená na ochranu životného prostredia na základe jednoduchého prejavu vôle akceptovaný ako účastník konania vo veciach ochrany životného prostredia.

Ústavný súd v tomto konaní nedospel k záveru, že by vzhľadom na požiadavku sťažovateľa bolo namieste konanie prerušiť. V posudzovanom konaní správny orgán priznal sťažovateľovi postavenie účastníka konania automaticky, najvyšší súd s ním ako s účastníkom správneho konania konal a vo veci rozhodol.

Ústavný súd preto dospel k záveru, že rozhodnutie Súdneho dvora o prejudiciálnej otázke (predloženej najvyšším súdom 14. apríla 2015 v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Sžp 4/2013) vedené na Súdnom dvore pod sp. zn. C-243/15 nemôže mať vplyv na posúdenie, či napadnutým rozhodnutím najvyšší súd porušil označené práva sťažovateľa.

Keďže nenastala situácia, v ktorej by ústavný súd bol povinný konanie prerušiť, ani nezistil konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre jeho rozhodnutie, ústavný súd návrhu sťažovateľa na prerušenie konania vedeného ústavným súdom nevyhovel.

K dôvodom odmietnutia sťažnosti

Ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné pripomenúť, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani

preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00).

Po oboznámení sa so sťažnosťou napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu ústavný súd dospel k záveru, že najvyšší súd v ňom po materiálnej stránke zjavne vychádzal zo stabilného interpretačného prístupu k aplikácii ustanovení piatej časti Občianskeho súdneho poriadku regulujúcich podstatu správneho súdnictva a jeho účelového zamerania v právnom štáte. Tento prístup najvyššieho súdu je predznačený jeho ustálenou judikatúrou stelesnenou napríklad rozhodnutím vo veci sp. zn. 4 SŽ/98-102/02 zo 17. decembra 2002. Predmetný právny názor najvyššieho súdu považuje ústavný súd za nanajvýš potrebné zopakovať, hoci mu je z jeho činnosti známe, že sťažovateľovi je zo strany najvyššieho súdu pravidelne pripomínaný: „... rozhodnutie sa nezrušuje iba preto, aby sa zopakoval proces a odstránili formálne vady, ktoré nemôžu privodiť vecne iné, či výhodnejšie rozhodnutie pre účastníka. Ustanovenie § 250i ods. 3 OSP jasne zakladá prekážku, účelom ktorej je zabrániť zrušovaniu rozhodnutí správnych orgánov zo strany správnych súdov, ktoré sú po hmotnoprávnej stránke nezvratné, t. j. ich zmenu nemožno dosiahnuť opakovaním procesu pre vady správneho konania.“

Ústavný súd poukazuje na stanovisko správneho kolégia najvyššieho súdu sp. zn. Snj 72/2013 z 24. júna 2014, v ktorom najvyšší súd oprel svoj právny názor aj o nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 341/2007 z 1. júla 2008, keď okrem iného konštatoval, že „v aplikačnej činnosti štátnych orgánov treba zohľadniť účel zákona“, a uviedol,

že „*nevyhnutnou súčasťou rozhodovacej činnosti súdov zahrňujúcej aplikáciu abstraktných právnych noriem na konkrétne okolnosti individuálnych prípadov je zisťovanie obsahu a zmyslu právnej normy uplatňovaním jednotlivých metód právneho výkladu. Ide vždy o metodologický postup, v rámci ktorého nemá žiadna z výkladových metód absolútnu prednosť, pričom jednotlivé uplatnené metódy by sa mali navzájom dopĺňať a viesť k zrozumiteľnému a racionálne zdôvodnenému vysvetleniu textu právneho predpisu. Viazanosť štátnych orgánov zákonom v zmysle čl. 2 ods. 2 Ústavy totiž neznamena výlučnú a bezpodmienečnú nevyhnutnosť doslovného gramatického výkladu aplikovaných zákonných ustanovení. Ustanovenie čl. 2 ods. 2 Ústavy nepredstavuje iba viazanosť štátnych orgánov textom, ale aj zmyslom a účelom zákona.*“. Z tohto právneho názoru ústavného súdu potom najvyšší súd v stanovisku správneho kolégia vyvodil, že „*ak žalobca nepreukázal ukrátenie na svojich subjektívnych právach, ktoré mu malo vzniknúť rozhodnutím o zastavení konania, je namieste, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa o zamietnutí žaloby potvrdil ako vecne správny*“.

Opierajúc sa o uvedené najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí konštatoval, že krajský súd v preskúmvacom konaní správne aplikoval právne normy ustanovené v § 82 ods. 9 písm. a) v spojení s § 89 ods. 3 písm. b) zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

Ďalej sa najvyšší súd podrobne zaoberal odôvodnením, prečo v systéme správneho súdnictva nie je súdom skutkovým, prečo neposudzuje účelnosť a vhodnosť správnych rozhodnutí, pričom poukázal aj na základný cieľ konania v správnom súdnictve podľa piatej časti druhej hlavy Občianskeho súdneho poriadku, a to preskúmvanie zákonnosti len takých rozhodnutí a postupov správnych orgánov, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb, alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté. Z toho najvyšší súd vyvodil zákonný predpoklad podania správnej žaloby, teda skutočnosť, že žalobca (sťažovateľ) bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím, ktoré je nezákonné, a ďalej poukázal na skutočnosť, že „*[a]k teda predmetná výnimka, ktorá bola povolená žiadateľovi len na dobu určitú a ktorá v priebehu konania súdneho prieskumu*

uplynula, táto skutočnosť má za následok stratu platnosti preskúmaného rozhodnutia žalovaného v spojení s prvostupňovým správny rozhodnutím, a preto odvolací súd tiež zastáva názor, že žalobcovi nemohla vzniknúť ujma na jeho právach“.

Podstata základného práva na súdnu ochranu i základného práva zaručeného čl. 46 ods. 2 ústavy v sťažovateľovom prípade vyžadovala, aby súd v správnom súdnictve zabezpečil nápravu eventuálneho nezákonného ukrátenia sťažovateľa na jeho právach či právom chránených záujmoch. Ako však už bolo viackrát zdôraznené, relevantné okolnosti neumožňovali súdom takto vymedzený účel naplniť, pretože v čase ich rozhodovania už prípadné zásahy do sťažovateľových práv nepôsobili. Uplynula totiž doba, počas ktorej bolo možné využiť administratívnymi rozhodnutiami zakotvené práva, priznanie a následný výkon, ktorý sa sťažovateľ svojou správnu žalobou snažil odvrátiť. Z hľadiska kritéria ústavno-súdneho prieskumu daného požiadavkami plynúcimi z čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy na konanie o sťažovateľovej žalobe preto ústavný súd uzatvára, že je irelevantné, či táto žaloba bola vecne zamietnutá alebo či konanie o nej bolo procesne zastavené. Otázka voľby jedného z popísaných dvoch postupov najvyššieho súdu je otázkou zákonnosti (m. m. III. ÚS 502/2015). Berúc do úvahy zistené skutkové okolnosti prejednávaneho prípadu nejde o problém ústavnej relevancie. Napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu teda nevykazuje znaky svojvôle a je dostatočne odôvodnené, ústavný súd nie je oprávnený ani povinný tieto postupy a hodnotenia nahrádzať (podobne aj I. ÚS 21/98, III. ÚS 209/04) a v tejto situácii nemá dôvod zasiahnuť do právnych názorov najvyššieho súdu.

Ústavný súd tak vyhodnotil sťažovateľove námietky, na ktorých založil názor o porušení svojich základných práv zaručených čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, ako nedôvodné. Preto sú sťažnosti v týchto častiach zjavne neopodstatnené. O zjavne neopodstatnený návrh totiž ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). Úloha ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu teda nespočíva v tom, aby určil, či preskúmanie veci predloženej navrhovateľom odhalí existenciu porušenia niektorého z práv alebo slobôd zaručených

ústavou, ale spočíva len v tom, aby určil, či toto preskúmanie vylúči akúkoľvek možnosť existencie takéhoto porušenia. Ústavný súd teda môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený (I. ÚS 4/00).

Obdobný záver platí aj pre právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, keďže formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07). Ústavný súd neopomína z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. rozsudok zo 16. 6. 1971 vo veci Ringeisen c. Rakúsko, séria A, č. 13) limitovaný priestor pre uplatňovanie práva na spravodlivé súdne konanie v správnom súdnictve (pojem „občianske práva a záväzky“ a „trestné obvinenie“), no nepovažoval za potrebné sa touto otázkou bližšie zaoberať, keďže bez ohľadu na odpoveď by k záveru o porušení práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu nemohol dospieť.

Rovnaký záver ako vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy je potrebné prijať aj k namietanému porušeniu práva sťažovateľa zaručeného čl. 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru. Jeho zakotvenie v medzinárodno-právnom dokumente totiž odkazuje na splnenie podmienok vyplývajúcich z vnútroštátneho práva. Tie sú v podmienkach Slovenskej republiky v správnom súdnictve dané práve už spomínaným primárnym účelovým zameraním na ochranu subjektívnych práv žalobcu. Preto ak súd v správnom súdnictve nemohol pre nedostatok vplyvu preskúmaných rozhodnutí orgánov verejnej správy na subjektívnu pozíciu sťažovateľa preskúmať ich zákonnosť, potom rešpektoval vnútroštátne podmienky uplatnenia práva zaručeného čl. 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru, a tak nemohlo za žiadnych okolností dôjsť k jeho porušeniu.

Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva na priaznivé životné prostredie podľa čl. 44 ods. 1 ústavy, ústavný súd predznamenáva, že ide o základné právo hmotnej

povahy, ktorého sa možno domáhať len medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie ústavy vykonávajú (čl. 51 ods. 1 ústavy).

Všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavno-procesné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy. V opačnom prípade by ústavný súd bol opravnou inštanciou voči všeobecným súdom, a nie súdnym orgánom ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd by takým postupom nahradzoval skutkové a právne závery v rozhodnutiach všeobecných súdov, ale bez toho, aby vykonal dokazovanie, ktoré je základným predpokladom na to, aby sa vytvoril skutkový základ rozhodnutí všeobecných súdov a jeho subsumpcia pod príslušné právne normy (obdobne napr. II. ÚS 71/07, III. ÚS 26/08). Keďže ústavný súd sťažnosť v častiach pre namietané porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti, odmietnutie ďalších častí sťažnosti, ktorými sťažovateľ namietal porušenie základného práva podľa čl. 44 ods. 1 ústavy, je nevyhnutným dôsledkom vyplývajúcim zo vzájomného vzťahu medzi právami hmotno-právneho charakteru a ústavno-procesnými princípmi z perspektívy ich možného porušenia. Aj v týchto častiach je preto sťažnosť sťažovateľa zjavne neopodstatnená.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá pre zjavnú neopodstatnenosť, ústavný súd nemohol rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa, ktoré sú viazané na skutočnosť, že sťažnosti bude vyhovené.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. marca 2016